

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

УДК 351.74:174:316.77

DOI 10.32782/2523-4269-2025-91-94-99

Мердова Ольга Миколаївна,

кандидат юридичних наук, професор,
завідувач кафедри адміністративно-правових
дисциплін факультету № 2

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0769-2364>

Шишкарьова Олена Геннадіївна,

викладач кафедри адміністративно-правових
дисциплін факультету № 2

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-0086-6486>

ГРОМАДСЬКІСТЬ ТА МЕДІА ЯК СУБ'ЄКТИ КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ

Автори, спираючись на визначення етики як системи моральних норм і правил поведінки, акцентують на особливій ролі поліцейських у суспільстві, що вимагає від них вищого рівня моральних якостей та спеціальних етичних норм. Досліджено концепції професійної етики поліцейського, що базується на деонтологічних принципах та закріплена в нормативно-правових документах.

У статті наголошено на тому, що внутрішній контроль є недостатнім для забезпечення високого рівня прозорості та відповідності етичним нормам, особливо в умовах зростаючих суспільних вимог. Акцентовано на недостатній регламентації участі громадських організацій та медіа як незалежних суб'єктів контролю, хоча вони можуть відігравати вирішальну роль у підвищенні прозорості та відповідальності поліції.

Сформовано висновок, що підвищення професіоналізму та етики поліцейських є ключовою складовою частиною ефективної роботи правоохоронних органів. Незважаючи на роль керівників поліції у здійсненні контролю, громадськість та медіа відіграють вирішальну роль у забезпеченні прозорості та підзвітності. Тому для подальшого розвитку поліцейської етики необхідно розширити суб'єктний склад органів контролю, нормативно закріпити їхні повноваження та створити ефективні механізми контролю, що сприятимуть підвищенню довіри громадян до правоохоронних органів.

Ключові слова: Національна поліція України, етична поведінка, професійна етика поліцейського, громадськість, громадський контроль, суб'єкти контролю, медіа.

Постановка проблеми. Питання дотримання поліцейськими етичних норм є надзвичайно важливим в умовах демократичного суспільства. Єдиним нормативно-правовим актом, що регулює етичні аспекти діяльності поліції в Україні, є Наказ Міністерства

внутрішніх справ України «Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських» № 1179, який покладає обов'язок здійснювати контроль за дотриманням етики поліцейським на керівників поліції. Зосередженість тільки на внутрішньому (відомчому) контролі

може спричинити недовіру з боку населення до правоохоронної системи. Громадські організації та медіа як незалежні суб'єкти контролю можуть відігравати вирішальну роль у підвищенні прозорості та відповідальності поліції, проте їхня участь у процесі контролю є недостатньо регламентованою. Це зумовлює необхідність вивчення нових підходів до взаємодії поліції, громадськості та медіа для забезпечення кращого дотримання поліцейськими етичних стандартів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема дотримання етичних стандартів у діяльності поліцейських стала предметом дослідження таких науковців, як О. М. Бандурка, І. С. Єпішко, Я. В. Шнурко. Деякі інші дослідники акцентували увагу на питаннях взаємодії поліції з медіа та громадськістю в контексті забезпечення прозорості у роботі поліції. Однак питання контролю за дотриманням професійної етики поліцейськими, а також перелік суб'єктів цього контролю у наукових працях жодного разу не підіймалися.

Метою дослідження є аналіз ролі громадськості та медіа як суб'єктів контролю за дотриманням поліцейськими етичних норм, а також визначення механізмів, що можуть сприяти покращенню прозорості та відповідальності поліції в цьому контексті. Дослідження має на меті запропонувати нові підходи до вдосконалення контролю за дотриманням етичних стандартів у поліцейській діяльності.

Виклад основного матеріалу. У філософському енциклопедичному словнику «етика» визначена як філософська дисципліна, об'єктом вивчення якої є мораль, моральність; система моральних норм і цінностей, що є характерною для певної культурної або релігійної спільноти, соціальної чи професійної групи людей [1, с. 204]. Тлумачний словник сучасної української мови надає такі значення: етика – це наука про мораль, її походження, розвиток і роль у суспільному та особистому житті людей; норми поведінки, сукупність моральних правил якого-небудь класу, суспільної організації, професії тощо [2, с. 357]. Сучасний словник іншомовних слів надає поняттю таке значення: етика – філософське вчення про мораль, її походження, розвиток і роль у громадянському та особистому житті людей; сукупність норм поведінки, мораль якої-небудь суспільної або професійної групи [3, с. 277].

Виходячи з різних визначень поняття «етика», можемо впевнено стверджувати, що ключовим її елементом є поняття моралі та правил поведінки. З огляду на особливу роль поліцейських у суспільстві ми вважаємо, що поліцейський повинен демонструвати вищий рівень моральних якостей порівняно з іншими громадянами, оскільки на нього державою покладено функції з охорони прав кожної людини, тому виникає потреба в спеціальних етичних нормах для цієї професії.

Професійна етика поліцейського – це наука про застосування загальних норм моралі та специфічних професійних моральних правил і моральності в їхній діяльності і повсякденному поведінні [4, с. 85]. Загальні правила поведінки працівників органів поліції є узагальненням стандартів поведінки та доброчесності, які виробляються як на основі історичного досвіду трудової діяльності, так і на вимогах Конституції України та визначених законами України принципах державної служби, спрямованих на створення умов для підвищення авторитету діяльності органів поліції та зміцнення репутації поліцейських, а також довіри населення до них, інформованості громадян про поведінку, що слід очікувати від поліції, та їхні обов'язки [4, с. 26].

Професійна етика поліцейського базується на деонтологічних принципах, які регулюють його поведінку на службі. Ефективність роботи правоохоронців залежить від чіткого, доступного та належного закріплення норм і вимог професійної етики у нормативно-правових документах. Формулювання місії поліцейської служби є основою для створення системи етичних стандартів, що зміцнює моральні взаємини між поліцією як органом виконавчої влади та громадянами.

Як вже було зазначено, єдиним нормативно-правовим актом у сфері етики поліцейської діяльності є Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських» від 9 листопада 2016 р. № 1179 (далі – Наказ МВС № 1179). Метою Наказу МВС № 1179 є урегулювання поведінки поліцейських з дотриманням етичних норм, формування в поліцейських почуття відповідальності перед суспільством і законом за свої дії та бездіяльність, а також сприяння посиленню авторитету та довіри громадян до поліції [5].

Етичні норми відіграють ключову роль у професійній діяльності поліцейських, оскільки вони забезпечують взаємодію поліції з громадянами на підставі поваги, відповідальності та законності. Однак для того, щоб ці норми не залишалися лише декларативними положеннями, важливо забезпечити їх фактичне виконання. У цьому контексті надзвичайно важливим є контроль за дотриманням професійної етики, який дає змогу не лише підтримувати високі стандарти поведінки, але й сприяти запобіганню можливим зловживанням владою. Контроль за дотриманням професійної етики поліцейськими здійснюється керівниками підрозділів, як це передбачено Наказом МВС № 1179 [5], де чітко описані зобов'язання керівника щодо забезпечення етичної поведінки поліцейськими, «адже він є взірцем всього колективу. Керівник повинен згуртовувати всіх до плідної роботи, налагоджувати дружню внутрішню атмосферу, ставитись до кожного з повагою та власним прикладом показувати лінію «моральності»» [6, с. 44]. Проте цей внутрішній (відомчий) контроль не завжди є достатнім для забезпечення високого рівня прозорості й відповідності етичним нормам, особливо в умовах підвищених суспільних вимог до роботи поліції. Отже, важливо враховувати також зовнішню оцінку з боку суспільства.

У цьому контексті на перший план виходить громадський контроль, що здійснюється громадськістю та медіа. Громадськість як суб'єкт контролю відіграє важливу роль у моніторингу та забезпеченні належної поведінки поліцейських, доповнюючи внутрішні механізми контролю і сприяючи підвищенню рівня довіри до правоохоронних органів. Проте, перш ніж перейти безпосередньо до питання контролю за дотриманням професійної етики поліцейськими, важливо розглянути в широкому контексті, як громадськість та медіа взаємодіють із поліцією. Це дасть змогу зрозуміти роль громадськості та медіа як ключових суб'єктів контролю за дотриманням етичних стандартів.

В юридичній енциклопедії термін «громадський контроль» розглядається як один з видів соціального контролю, який здійснюється об'єднаннями громадян та самими громадянами, що є важливою формою реалізації демократії і способом залучення населення до керування суспільством та державою [7, с. 33]. К. А. Добровіцька зазначила, що «громадський контроль» – це певна наглядова діяльність з боку фізичних або юридичних осіб за органами державної влади

та їхніми посадовими особами, наскільки вони виконують покладені на них завдання та в чийх інтересах. Він може бути спрямований на діяльність органів державної та місцевої виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, їхніх службовців і посадових осіб, державних і комунальних підприємств, установ та організацій задля дотримання ними нормативно-правових і соціальних норм щодо задоволення потреб та інтересів громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства [8, с. 34].

В Законі України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р. № 580-VIII (далі – Закон № 580-VIII) [9] закріплено розділ «Громадський контроль поліції», в якому розкрито форми такого контролю. А. М. Ключко та В. О. Собина зазначають, що зміст цього розділу свідчить про те, що громадський контроль за діяльністю поліції повинен передбачати комплекс заходів, спрямований на отримання об'єктивної інформації про діяльність органів поліції громадськими організаціями та окремими громадянами [10, с. 197].

Стаття 86 Закону № 580-VIII визначає, що задля інформування громадськості про діяльність поліції керівник поліції та керівники територіальних органів поліції раз на рік готують та опубліковують на офіційних вебпорталах органів поліції звіт про діяльність поліції [9]. Крім того, відповідно до ст. ст. 86–89 Закону № 580-VIII, органи місцевого самоврядування можуть висловити недовіру керівнику відповідного територіального органу поліції, така резолюція може бути підставою звільнення керівника вищим керівництвом; керівники територіальних органів поліції мають не рідше як раз на два місяці проводити відкриті зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування; поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проєктів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань [9]. Розділ IV Наказу МВС № 1179 [5] присвячений взаємодії поліції з громадськістю та іншими державними органами, що свідчить про важливість побудови партнерських відносин між поліцією та громадськістю.

Загальні засади взаємодії поліції з медіа визначені в Законі № 580-VIII [9], зокрема у ст. 9 закріплено, що поліція забезпечує постійне інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність у сфері охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку; поліція забезпечує доступ до публічної інформації, володільцем якої вона є, у порядку та відповідно до вимог, визначених законом; поліція може оприлюднювати (поширювати) інформацію з обмеженим доступом лише у випадках та в порядку, визначених законом; у ст. 11 визначено, що діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб.

Чимало дослідників присвятило свої праці питанням взаємодії Національної поліції та медіа. Наприклад, Я. В. Шнурко, здійснивши аналіз нормативно-правових актів, які регламентують питання взаємодії Національної поліції з медіа, виокремлює характерні риси такої взаємодії, а саме: основна мета взаємодії поліції та медіа – реалізація принципу прозорості та відкритості діяльності Національної поліції, підвищення рівня довіри до поліцейських, формування правової

свідомості громадян; діяльність щодо інформування населення здійснюється узгоджено, в тісній співпраці між поліцейськими та представниками медіа; медіа мають право оприлюднювати публічну інформацію, крім випадків, встановлених законом; взаємодія поліції та медіа відбувається на засадах рівноправного партнерства; одним з обов'язків Національної поліції визначено надання та оприлюднення інформації (крім винятків, встановлених законом); для ефективної взаємодії у складі Національної поліції утворені спеціальні підрозділи, які безпосередньо організовують взаємодію з медіа, – підрозділи зв'язків з громадськістю [11, с. 538]. Інші дослідники до форм взаємодії з медіа відносять проведення брифінгів (прес-конференцій); висвітлення виступів працівників; формування громадської думки; підготовку інформаційних матеріалів (заміток, звітів, репортажів); підготовку та розміщення в медіа соціальної реклами правоохоронної діяльності; підготовку пресрелізу; проведення інтерв'ю; проведення сеансів телефонного зв'язку «гаряча лінія»; проведення засідань «круглого столу»; реагування на виступи у медіа з проблемних питань діяльності; розгляд звернень (запитів) від медіа; проведення консультацій [12, с. 15]. В. В. Литвинов виокремлює такі форми взаємодії поліцейських та представників медіа, як надання журналістам інформації щодо діяльності органів Національної поліції, акредитація журналістів при Національній поліції України; укладання творчих договорів про співпрацю; спільне планування виступів у медіа; проведення спільних благодійних акцій, випусків рубрик теле- радіопрограм; проведення «прямих ліній», «прямих ефірів» та «круглих столів»; організація роботи телефонів довіри, вивчення отриманої кореспонденції, відгуків на виступи медіа та підтримка в судових позовах [13, с. 95].

Медіа часто розглядаються як один з ключових інструментів громадського контролю за роботою Національної поліції. Ефективність цього контролю значною мірою залежить від ролі, яку відіграють медіа. Саме завдяки медіа громадяни отримують найбільш об'єктивну та вичерпну інформацію про діяльність поліції, що сприяє підвищенню прозорості та відповідальності правоохоронних органів.

Взаємодія поліції з громадськістю та медіа є одним з наріжних каменів відкритості та підзвітності правоохоронної системи. Ця співпраця створює можливість для встановлення діалогу між поліцією та суспільством, але вона також виконує важливу контрольну функцію. Однак, окрім загальних видів та типів взаємодії, у яких основний акцент зроблено на прозорість, інформування суспільства та співпрацю задля підвищення довіри до поліції, на особливу увагу заслуговує питання дотримання етичних норм. Саме громадськість та медіа виступають важливими суб'єктами не лише в контексті співпраці, але й у ролі наглядців за поведінкою поліцейських, доповнюючи внутрішні контрольні механізми, зокрема нагляд керівників. Таким чином, відсутність у цих формах взаємодії контролю за дотриманням етики може свідчити про необхідність вжиття додаткових заходів або оновлення правових норм для більшого акценту на професійну етику поліцейських.

Для забезпечення більш дієвого контролю за дотриманням поліцейськими етичних норм необхідно не лише розширити чинні форми співпраці, але й впровадити нові підходи, які передбачатимуть активну роль громадськості та медіа у нагляді за поведінкою поліцейських.

Таким чином, пропонуємо розглянути кілька ключових механізмів контролю, які можуть посилити дотримання професійної етики поліцейськими.

1. Громадський моніторинг і спостереження. Громадські організації можуть здійснювати моніторинг дій поліції, фіксуючи випадки порушення етики, такі як зловживання владою чи неналежне поводження з громадянами. Вони можуть організовувати спостереження під час публічних заходів або патрулювань, а також залучати громадян до подання скарг на порушення етики. Наприклад, у Сполучених Штатах Америки існує The New York City Civilian Complaint Review Board (Рада з розгляду скарг цивільних осіб міста Нью-Йорка – пер. авторів, *примітка*), яка є незалежним органом. Вона уповноважена приймати заяви, розслідувати їх, виступати посередником, заслуховувати пояснення, формувати висновки і рекомендувати заходи щодо скарг на дії співробітників поліції Нью-Йорка, яких звинувачують у застосуванні надмірної або непотрібної сили, зловживанні владою, грубому поводженні або використанні образливих висловлювань. Слідчі комісії, що складаються виключно з цивільних службовців, проводять розслідування неупереджено. Свої висновки комісія передає комісару поліції [14]. Аналогічний наглядовий орган функціонує у Великій Британії – Independent Office for Police Conduct (Незалежне бюро з питань поведінки поліції – пер. авторів, *примітка*) – незалежне управління з питань поведінки поліції, наглядовий орган, який здійснює нагляд за системою розгляду скарг на дії поліції в Англії та Уельсі. Вони використовують власний досвід і рекомендації, отримані в ході роботи, для просування високих стандартів професіоналізму та підзвітності в роботі поліції [15].

2. Збір і поширення інформації через медіа. Медіа відіграють вирішальну роль у розкритті випадків порушень етики поліцейськими. Через репортажі, журналістські розслідування та публікації вони можуть висвітлювати проблеми, піддавати критиці недоліки в роботі поліції та звертати увагу на інциденти, які потребують реакції не лише правоохоронних органів, але й громадськості. І навпаки, без допомоги медіа правоохоронці не змогли б донести до населення багато потрібної інформації, тому що завдання як журналістів, так і правоохоронців спільні – довести істину, пропагувати її цінності, без яких неможливо уявити наше життя [16, с. 575].

3. Громадські ради та наглядові органи. Створення громадських рад при поліції, які включають представників громадських організацій, дає змогу залучити неурядові організації до процесу контролю за дотриманням етики. Такі ради можуть здійснювати нагляд за діяльністю поліції, надавати рекомендації щодо етичних норм і забезпечувати прозорість діяльності правоохоронців. Так, контроль за дотриманням етичних стандартів у Торонто (Канада) здійснюється через Professional Standards Unit (Відділ з питань професійних

стандартів – пер. авторів, *примітка*) в межах Toronto Police Service (поліція Торонто – пер. авторів, *примітка*) [17]. На цей відділ покладено відповідальність за просування та підтримку професіоналізму в організації, що включає практику, поведінку, зовнішній вигляд, етику та доброчесність її членів задля зміцнення довіри громадськості та співпраці в рамках спільноти.

4. Соціальні мережі та платформи для обговорення. У сучасному світі соціальні мережі стають потужним інструментом громадського контролю. Громадяни можуть публікувати відео або повідомлення про порушення з боку поліцейських, що одразу стає доступним для широкої аудиторії та може сприяти оперативному реагуванню з боку влади та правоохоронців. З цією думкою погоджується В. Г. Гриценко, який вважає, що однією з форм контролю громадян за діяльністю поліції є мережа інтернет, яка оприлюднює інформацію та відеоматеріали про незаконні дії поліцейських. Він підкреслює, що ця інформація не може вважатися повністю достовірною, у зв'язку з чим науковці та практики пропонують створити окремий інтернет-ресурс, який повинен бути під постійним контролем служби моніторингу підрозділу поліції. Ця служба має аналізувати всі випадки і на основі отриманої інформації корегувати методи та способи впливу на працівників підрозділу. Зазначена форма контролю тісно переплітається з медіаконтролем, який допомагає виявляти, збирати, обробляти і поширювати відомості про недоліки, корупцію, неефективність тощо [18, с. 57].

Наведені механізми, на нашу думку, за умови їх впровадження сприятимуть формуванню більш ефективного контролю за дотриманням поліцейськими професійної етики та підвищуватимуть рівень довіри громадськості до поліції.

Висновки. Підвищення професіоналізму та етики поліцейських є важливою складовою частиною ефективного роботи правоохоронних органів. Водночас, сьогодні питання контролю за дотриманням етичних норм у діяльності поліцейських залишається недостатньо дослідженим у юридичній науці. Наказ МВС № 1179 є єдиним нормативно-правовим актом, що регулює це питання, й покладає обов'язок здійснювати контроль за дотриманням етики поліцейськими на керівників поліції. Однак у результаті дослідження було встановлено, що громадськість та медіа можуть відігравати ключову роль у забезпеченні прозорості й підзвітності поліції, а також у контролі за дотриманням етичних норм поліцейськими. Таким чином, важливим завданням для подальшого розвитку поліцейської етики є розширення суб'єктного складу органів контролю за дотриманням поліцейськими професійної етики, нормативне закріплення їх повноважень та створення ефективних механізмів контролю за поведінкою поліцейських, які забезпечать належну підзвітність та сприятимуть підвищенню довіри громадян до правоохоронних органів.

Список використаних джерел

1. Філософський енциклопедичний словник. НАН України, Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди / редкол.: В. І. Шинкарук (голова) та ін. Київ: Абрис, 2002. VI. 742 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
3. Сучасний словник іншомовних слів: близько 20 тис. слів і словосполучень / уклад: О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. Київ: Довіра, 2006. 789 с.
4. Бандурка О. М. Професійна етика поліцейського: науково-практ. посіб. Харків: Золота Миля, 2017. 294 с.
5. Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 9 листопада 2016 р. № 1179. *Офіційний вісник України*. 2017. № 2. Ст. 55.

6. Єпішко І. С. Професійна етика поліцейського. *Право.ua*. 2018. № 1. С. 43–45.
7. Андрійко О. Ф. Громадський контроль. Юридична енциклопедія: у 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (гол.) та ін. Київ: Українська енциклопедія, 1998. Т. 2. 744 с.
8. Добровіцька К. А. Основні поняття та правове регулювання громадського контролю діяльності органів місцевого самоврядування. *Ефективність державного управління*. 2015. Вип. 43. С. 303–308.
9. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
10. Ключко А. М., Собина В. О. Громадський контроль за діяльністю поліції в Україні. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*. 2017. Вип. 1. С. 194–201.
11. Шнурко Я. В. Форми взаємодії Національної поліції та засобів масової інформації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 11. С. 538–540.
12. Недов С. Л. Організаційно-правові засади взаємодії органів внутрішніх справ із засобами масової інформації: автореф. дис. ... канд. юр. наук: 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Харків, 2009. 19 с.
13. Литвин В. В. Комунікація поліцейського патрульної поліції зі ЗМІ. *Юридична психологія*. 2019. № 2 (25). С. 93–99.
14. The New York City Civilian Complaint Review Board. About the CCRB Mission. URL: <https://www.nyc.gov/site/ccrb/about/about.page>.
15. Independent Office for Police Conduct. About us. URL: <https://www.policeconduct.gov.uk/about-us>.
16. Миронюк Р. В., Логвиненко Б. О. Напрямки взаємодії Національної поліції з засобами масової інформації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 575–576.
17. Toronto Police Service. Professional Standards unit. URL: <https://www.tps.ca/chief/chiefs-office/professionalism-and-accountability/professional-standards>.
18. Гриценко В. Г. Інститут громадського контролю за діяльністю національної поліції України. *Наукові записки ЦДПУ. Серія: Право* / відп. ред. Є. Ю. Соболев та ін. Кропивницький, 2021. Вип. 11. С. 55–59.

References

1. Filosofskiy entsyklopedychnyi slovnyk (2002). [Philosophical Encyclopedic Dictionary]. NAN Ukrainy, In-t filosofii imeni H.S. Skovorody / redkol.: V.I. Shynkaruk (holova) ta in. Kyiv: Abrys. VI. 742 s. [in Ukrainian].
2. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (2005). [Large Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language] (z dod. i dopov.) / uklad. i holov. red. V. T. Busel. K.; Irpin: VTF "Perun". 1728 s. [in Ukrainian].
3. Suchasnyi slovnyk inshomovnykh sliv: blyzko 20 tys. sliv i slovospoluchen (2006). [Modern Dictionary of Foreign Words: About 20 thousand words and phrases] / uklad: O. I. Skopenko, T. V. Tymbaliuk. Kyiv: Dovira. 789 s. [in Ukrainian].
4. Bandurka, O. M. (2017). Profesiina etyka politseiskoho [Professional Ethics of a Police Officer]: nauково-prakt. posib. Kharkiv: Vyd-vo Zolota Mylia. 294 s. [in Ukrainian].
5. Pro zatverdzhennia Pravyl etychnoi povedinky politseiskyykh [On approval of the Rules of Ethical Conduct for Police Officers]: nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 09.11.2016 r. № 1179. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 2017. № 2. St. 55 [in Ukrainian].
6. Iepishko, I. S. (2018). Profesiina etyka politseiskoho [Professional Ethics of a Police Officer]. *Pravo.ua*. № 1. S. 43–45 [in Ukrainian].
7. Andriiko, O. F. (1998). Hromadskiy kontrol [Public Control]. *Yurydychna entsyklopediia: u 6 t. / redkol.: Yu. S. Shemshuchenko (hol.) ta in. Kyiv: Ukr. entsykl., T. 2. 744 s. [in Ukrainian].*
8. Dobrovitska, K. A. (2015). Osnovni poniattia ta pravove rehuliuвання hromadskoho kontroliu diialnosti orhaniv mistsevoho samovriaduvannya [Basic Concepts and Legal Regulation of Public Control over the Activities of Local Self-Government Bodies]. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia. Zbirnyk naukovykh prats*. Vyp. 43. S. 303–308 [in Ukrainian].
9. Pro Natsionalnu politsiiu [About the National Police]: Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 r. № 580-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2015. № 40–41. St. 379 [in Ukrainian].
10. Klochko, A. M., & Sobyna, V. O. (2017). Hromadskiy kontrol za diialnistiu politsii v Ukraini [Public Control over Police Activities in Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Seriya: Derzhavne upravlinnia*. Vyp. 1. S. 194–201 [in Ukrainian].
11. Shnurko, Ya. V. (2021). Formy vzaємodii Natsionalnoi politsii ta zasobiv masovoi informatsii [Forms of Interaction between the National Police and Mass Media]. *Yurydychni naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 11. S. 538–540 [in Ukrainian].
12. Nedov, S. L. (2009) Orhanizatsiino-pravovi zasady vzaємodii orhaniv vnutrishnikh sprav iz zasobamy masovoi informatsii [Organizational and Legal Principles of Interaction between Internal Affairs Bodies and Mass Media]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kharkiv. 19 s. [in Ukrainian].
13. Lytvyn, V. V. (2019) Komunikatsiia politseiskoho patrolnoi politsii zi ZMI [Communication of a Patrol Police Officer with Mass Media]. *Yurydychna psykholohiia*. № 2 (25). S. 93–99 [in Ukrainian].
14. The New York City Civilian Complaint Review Board. About the CCRB Mission. Retrieved from: <https://www.nyc.gov/site/ccrb/about/about.page> [in English].
15. Independent Office for Police Conduct. About us. Retrieved from: <https://www.policeconduct.gov.uk/about-us> [in English].
16. Myroniuk R. V., & Lohvynenko B. O. (2023). Napriamky vzaємodii Natsionalnoi politsii z zasobamy masovoi informatsii [Directions of Interaction between the National Police and Mass Media]. *Yurydychni naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 3. S. 575–576 [in Ukrainian].
17. Toronto Police Service. Professional Standards unit. Retrieved from: <https://www.tps.ca/chief/chiefs-office/professionalism-and-accountability/professional-standards> [in English].

18. Hrytsenko, V. H. (2021). Instytut hromadskoho kontroliu za diialnistiu natsionalnoi politzii Ukrainy [Institute of Public Control over the Activities of the National Police of Ukraine]. *Naukovi zapysky TsDPU. Serii: Pravo. / vidp. red. Ye.Iu. Sobol* ta in. Kropyvnytskyi. Vyp. 11. S. 55–59 [in Ukrainian].

Merdova Olha,

Candidate of Law, Professor,

Head of the Department of Administrative and Legal Disciplines of Faculty No. 2

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0769-2364>

Shyshkarova Olena,

Lecturer at the Department of Administrative and Legal Disciplines of Faculty No. 2

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-0086-6486>

THE PUBLIC AND MEDIA AS SUBJECTS OF CONTROL OVER POLICE PROFESSIONAL ETHICS

The authors, relying on the definition of ethics as a system of moral norms and rules of conduct, emphasize the special role of police officers in society, which demands a higher level of moral qualities and specific ethical standards from them. The research explores the concepts of professional police ethics, which are based on deontological principles and enshrined in regulatory legal documents.

The article highlights that internal control alone is insufficient to ensure a high level of transparency and adherence to ethical norms, especially in the face of growing societal demands. It draws attention to the insufficient regulation of the involvement of public organizations and media as independent oversight bodies, despite their crucial role in enhancing police transparency and accountability.

Key mechanisms for strengthening control over police professional ethics are proposed: public monitoring and observation, involving public organizations in documenting ethical violations and analyzing international best practices (e.g., The New York City Civilian Complaint Review Board, Independent Office for Police Conduct); information gathering and dissemination through media, which includes highlighting violations and conducting journalistic investigations; public councils and oversight bodies, establishing non-governmental councils attached to the police and drawing from experiences like the Professional Standards Unit in Toronto; and social networks and discussion platforms, utilizing online resources to identify and disseminate information about potential violations.

In conclusion, the study finds that enhancing police professionalism and ethics is a key component of effective law enforcement. Despite the role of police leadership in oversight, the public and media play a decisive role in ensuring transparency and accountability. Therefore, for the further development of police ethics, it is essential to expand the range of oversight bodies, legally enshrine their powers, and create effective control mechanisms that will contribute to greater accountability and increased public trust in law enforcement agencies.

Key words: National Police of Ukraine, ethical conduct, police professional ethics, public, public control, subjects of control, media.

Надіслано до редколегії 23.05.2025